

Istarska Riječ

Izlaži svakog četvrtca uveče.
Dva puta mjesечно izdaje gospodarski prilog, "Narodni Gospodar". Preplaća za tuzemstvo iznosi 15 - lira na godinu, a za inozemstvo 25 - lira. Urednik i uprava: Istarska Riječ, Via S. Francesco d'Assisi 204, Telefon: 11-57.

ISTARSKA RIJEČ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog naroda.

"Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvarit." — Narodna poslovica.

Politički pregled

Nacrt za preuređenje nacionalnog predstavništva. — Dne 20. o. m. otvorilo se je u rimskoj palati Viminium novo zasjedanje ministarskog savjeta. Na prvoj sjednici kojoj je predsedao on, Mussolini, raspisivalo se više važnih državnih pitanja. Između ostaloga odobren je načrt za popis novinara. (Albo dei giornalisti), načrt za ukaz o disciplini kod traženja radnih sruša, načrt o skupinu radnih pogodbama, načrt za zakon, kojim se daju obiteljska i druga djece neke obitelji u plaćanju poreza itd. — No najvažnija točka dnevnog reda na toj sjednici bilo je odobrenje načrta za preuređenje parlamenta. — Taj je načrt predložen na odobrenje on, Mussolini.

Lista i glasovnice. — Premja tomu načrtu vidišmo da će novo nacionalno predstavništvo imati 400 članova. Ti će članovi biti izabrani na sljedeći način: Sindikatne organizacije iz cijele države predložiti će Velikom fašističkom vijeću kandidatice iste sa 800 kandidata. Morala biću i udruženja, koja nisu sindikalna, a koja igraju važnu ulogu u životu države, smjeti će predložiti svoje liste sa toliko kandidata, koliko ih broji jedna četvrtina postaničke zbirnice. Tim udrženjem priznati će se pravilo predlaganja posebnim kr. dekreton. Liste sindikata i spomenutim udrženjima iste će predložene Velikom fašističkom vijeću. Od svih predloženih kandidata vijeće će ih potvrditi 400. Imena tih potvrđenih kandidata biti će objavljivati u službenom listu "Gazzetta Ufficiale" te na posebnoj letatini, koja će biti raspriječena po svoj državi. — Kada kandidati budu potvrđeni, onda će rečati još tri redovne izbore. Birači će glasovati sa glasovnicama, na kojima će biti nacrtan italijanski svetac i na sljedećim natpisom: "Odobratite li Vi listu postaničku, koju je sastavio Veliki fašistički vijeće?" Potim pištanju mora biti napisati "Da" ili "Ne".

Broj glasova. — Cijela država predstavlja jedno izborni okružje, jer je izborna država predložena samo jedna izborna lista. Sve glasovnice iste su prema tome odmah po objavljenju izbornih listi na prizivni sud, gdje će se obaviti brojenje. Ako lista, koja je predložena, dobiti većinu glasova, potpisanih i obvezujuća, onda će se načrtovići izbore. Birači će se prizivati na kandidatice proglašiti izabranima, protivom, isti će se načrtovići izbori. Prijavljeni načrti, koji je test, kad bi više od polovice birača bilo pravilno, predloženo listi kandidata, onda će biti raspisani novi izbori. Za te nove izborne sastaviti će se nova lista. Za tu novu listu moraće biti predložiti kandidatice na organizacije i druženje, koja mogu nadati vježbi i obvezujuću najmanje 300 birača. Potom ih kandidata neće se više dati Velikom fašističkom vijeću, nego prizivnom sudu. Prizivni sud će sastaviti liste od 300 kandidata. Zatim će se obaviti drugi izbori. Pobjedilje će ona lista, koja dobiti najviše glasova. Budući novi predstavnički mora imati 400 postaničaka, to će onih 100 postaničkih mjesto, za koja nisu predložljivi kandidati, biti raspunjeno na one liste, koje su imale najmanje glasova.

Ko će moći birati. — Po zakonskom načelu imaju izborni pravo sv. oni državljani, koji su navršili 21 godinu, a također i maloljetni muškarci, koji su navršili 18 godina, a ozemlju su i imaju djece. Osim toga postavljeno je izborničkoj jedinici nekoliko uvjeta: Oni moraju plaćati sve sindikatne uprino, moraju dokazati da plaćaju godišnje najmanje 100 lira ne-predstavničko porezno iziskati, da ih primaju statutari plaću od države, pokrajinske ili općinske uprave ili od uprave kakog javnog tijela, da li su svećeni katoličke crkve ili kojih druge religije.

Kandidati sindikalnih konfederacija. — Projedni konfederacija zakonom priznati su sindikati imati će pravico da predstavljaju, prema tome, koju gramu narodnog gospodarstva zastupaju, na svakih 100 kandidata po jednog, koju ih kaže kandidat. Konfederacija pojavljedala moći će na 100 kandidata predložiti svojih kandidata; konfederacija pojavljedala činovnika i radnika 12; konfederacija industrijala 10; konfederacija industrijskih činovnika i radnika 10; konfederacija trgovaca 6; konfederacija trgovackih činovnika i radnika 6; konfederacija pomorskih saobraćajnika 5; konfederacija činovnika i radnika pomorača 5; konfederacija prevoznika 4; konfederacija finansičkih i radnika 3; konfederacija bankovnih činovnika 3; konfederacija slobodnih zanimača i umjetnika 20.

Raspisava se stabilizacijski lira u Senatu. — Proses je sadržan na jednoj sjednici Senata predložen na odobrenje kraljevskog kabinet-a o stabilizaciji lire. Odobrenjem Se-

nata taj je ukaz pretvoren u zakon. Tom je prilikom izrečeno više važnih govorova o finansijskoj politici Italije, bez sumnje je od svih tih govorova najzanimljiviji bio govor on, Volpija, ministra finansija. — On, Volpi je u svom opisniju govoru prikazao potanko svu finansijsku državnu politiku, iznio je dokumentarno sve ono što je fašizam s Mussolinijem na reču učinio, da se talijanske finance podižu na dostojnu visinu. Napose je naglasio veliko značenje, koje za državu ima stabilizaciju lire. On, Volpi kaže u svom govoru, da je gospodarska obnova Italije potreba onoga dana, kada je država dobila fašistički režim. Ne samo da su od tega dana državne finance napredovale, nego je ona predala u svim granama narodnog gospodarstva. No najvažniji datum za olovnu talijanskih financa jest bez sumnje onaj dan, kada je on, Mussolini pred četiri godine u Pesaru odbratio onaj svoj historijski govor o revaluaciji i stabilizaciji lire. Toga je dana započeo jedno veliko dijelo, koje ima svoje obilne plodove. U zadnje 4 godine voljom on, Mussolinija dosegla se je revolučija u državnim proračunima i konsolidirali su se višeći i državni dugovi ustanovile su se amortizacione blagajne, lira se je osigurala od špekulatorija, izvanih dug prama drugim državama ponosno se isplaćuje itd. — Za dokaz dobre fašističke finansijske politike on, Volpi navodio je razvoju državnih dugova za 10 milijuna lira. — Zatim govor o stabilizaciji lire. Opisao je odnosno postupanje vlade, spomenuo je veliko značenje vladinih operačija, kojima je podignut kredit države po svetu svijetu, naglasio je sve dobre postje, koje se već pokazuju i koje će sve više izbijati po stabilizaciji lire. — Time je zaključio svoj dugi govor, koji je sastavljanu sa zanimanjem i svećenim odabranjem.

Kolektivne radne pogodbe. — Prosljedna bila je u Rimu zaključenje kolektivne (skupina) pogodbe između radnika i poslodavaca kovinarske industrije. Tu su pogodbu objavile sve talijanske novine. Pogodba vrijedi za sve kovinarske poslodavce i radnike u državi. U njoj se govori o primanju radnika na rad, o osnivanju radnog odopština, o otpuštanju radnika i odnosnim odstetama itd. Iznedjostaloga tom je prilikom zaključeno, da će radnici morati za zapošljavanje obraniti na sindikalne urede za namještajvanje radnika. Prednost u zapošljavanju imati će oni radnici, koji su upisani u fašističku stranicu i sindikate. — Pogodba je sastavljena na temelju radnog ustava Carta del lavoro. Važno je i napomenuti, da će i sve druge radne pogodbe biti sastavljene po uzoru pogodbe za kovinarske radnike i poslodavce.

Veliki raport viših časnika kr. karabiniera. — Dne 18. o. m. sabrali su se u rimskoj palati Viminium na veliki raport pred on, Mussolinijem svi kraljevskim generalima i višim časnicima generalnog zapovjedništva, te svim kraljevskim putovnikom. — On, Mussolinij je pri tom odbranio jedan govor. Taj je govor ovako glasio: — "Gospodarstvo je čestit! Lanjske godine, kad sam započeo s velikim godišnjim raspoređenjem, počeo je s velikim godišnjim raspoređenjem, počeo sam vam jednu zadnicu. Ta je započeta sazabrana u 5. točka: 1. pozitiv na nepravilnosti uprijetje režima, na nezadovoljstvu i meni, jer oni, koji kaže sam pol istine varu svojega predpostavljena, a onaj, koji istinu sakriva čini zlostavljanje. — Minula je od onda jedna godina, i ja danas sa zadovoljstvom vidiš da se je zadala marljivo, skoro bilj kazalo počušno izsvajala. Drugačije i nije moglo biti. Drugačije i nije mogao misliti onaj, koji poziva povijest vase zbra. Svi oni, koji su bili drugačije mislili, da time niste normálni razvoj življenja načje, bili su odstranjeni. — Ostaci nezakonitosti odstranjeni su. Obično je zločinjavši dobitne udare, osobito u Siciliji, ali još treba reči slična učiniti na Sardiniji. U ovom redu, red u središtu Sardinije, tamu imaju još postoje ostale zločinjavke, koje treba učiniti, ma koliko to stajalo. Karabinieri već dobro obavljaju taj posao. — Državni se zakoni po svom državi postupaju iz potaknjenih dnevnih izvještaja, koje svakog dnevno dobivaju od zapovjednika vršnjeg arhivnog zbra, vidim, da će tako urivjati, učiniti povijest istinu, predložiti položaje, kakvi su uistina i kako mi bili htjeli da budu. — Prema tome ljeti će vam jasno

Oglasni stolje 3 lira
za svaki centimtar vlaste
štitni jednog stupca. Za vlast
kratko uvrštenje dat je značaj
popust. U malom oglasku
svaka strana 40 cent. Dopti se
štitni uredništvo, a novčićevi.
Nefunkcionira se plama ni pri
maju, a ukopisi se ne vraćaju.

Domaće novosti

Zakoni i dekreti o promjeni prezimena

Potrebno je da domesno danas začine i dekrete, koji u ovim krajevinama regulišu promjenu imena. Znamo, da se vrše predpripreme u velikom stilu, osobito kod istarske prefekture u Putu, e da se sva imena promjenju i svedu na talijanski oblik.

Pulski prefekt, i komisija, koja s njime radi, već su sastavili jednu listu imena, većinom slavenskog karaktera, za koja će se odrediti da se pretvore u talijanska.

Zakonske odredbe poznavaju dva načina za pretvarjanje imena. Jedan se naziva vrši službeno, na naredjenje prefekta, makar i proti volji dotičnog, komu se ime pretvara u talijansku formu. Prefekt za prestusljanu jedne točke odredjene komisije određuje i to da odredjene komisije određuje i to da odredjene komisije mora da ga otada nosi, ako neće da bude kažnjeno. Rečnik proti tom načinu promjenje imena nema, ako ne samo zbog nezakonitosti. Sto se pod nezakonitostu misli, nije rečeno. Po svoj prilici misli se na ono, sto je protiv zakona ili sto je u zakonu utemeljeno. Ali taj izraz previše je elastičan i rasteživ, tako da na kraju krajeva ostaju u stvari mijedovani kriteriji prefekta. U kategoriju istih imena, koja se moraju službeno pretvoriti, pripadaju sva ona imena, koja su po kriteriju i mišljenju prefekta, njemu dodjeljene komisije bila nekoč talijanska, pa su postala posljive slavenske na način, da su se ili jednostavno prevale na slavenski nastavci ili su se samo dodali slavenski nastavci ili su se opće pretvorili u slavensku formu slavenskim pravopisom.

Osim ovog načina jur navedenog im i drugi, koji se razlikuju bitno od prvog tako, da dotični sam svojom vlastju traži promjenu svog imena, a ne dakle, da mu se nametne službeno jednog drugog im, i da osim toga ne treba da njegovo ime, za koje on traži novo, bude ime, nastalo iz talijanskog imena. Ova druga kategorija imena i promjenja imena ne zanimala toliko, jer svakom je slobodno da sa svojim osobnim pravima raspolaze, koliko hoće. Kod ove druge kategorije dopušteni su kurzivi proti dekretru, kojim se im premeni, sa strane trećih lica, koja drže, da su novim imenom poštovana u svojim pravima.

Zakon o proujenju imena izašao je bio prije svega za trentinski pokrajini, onda je izašao jedan ministarski dekret, kojim se je tumaćao taj zakon i da se su upute za njegovo provođanje. Konačno su kr. dekretem dd. 7. aprila 1927 br. 494 bilo proglašene odredbe tog zakona i tog dekreta i na sve nove pokrajine, što znači dakle i za Istru (Pulu) i za riječko (kvarneršku) i za zadaršku, i za tršćansku, i za goricku pokrajinu.

Kr. Dekret dd. 10. januara 1928. br. 17

Cl. I. Porodicu u trentinskoj pokrajini, kojima je prezime poreklom talijansko ili latinsko, a bilo im je poslije prevedeno u drugi jezik, ili iskvareno tudjim pravopisom, ili mu je bio nadan tudji nastavak, poprimit će opet svoje prvobitno prezime u prvočitnim oblicima.

Isto tako povratiti će se talijanskom obliku prezimena nastala iz mjestnih imena, ako su imena tih mjestaca bila prevedena u tudji jezik ili iskvarena tudjim pravopisom. To vrijedi i za plemeške naslove, koji su prevedeni ili svedeni na tudji oblik.

Uspostavljanje talijanskog oblika prezimena proglašati će se prefektskim dekretom, a taj će se prihvati interesiranim i objavit u "Gazzetta Ufficiale" za Kraljevinu i u registru u registracijskoj stanju (registru dello stato civile).

Kogod poslijepodne bude uporabljeni prezime ili plemeški naslov u prvočitnom tudjim obliku, kaznit će se prisilom od 500 do 5000 lira.

Cl. II. Ali osim slavenska, mogu da se prethodnim slavenskim, mogu da se

Malo više nego u samoj godini 1927. zaračuni kredit, koji je zamoljen u svrhu žrtve bitke dan je uz kamate od 5%; za opće poboljšanje poljodjelstva uz kamate od 3,50%; u druge svrhe uz kamate od 6,25%.

Prefekt je posjetio Sušnjevicu. — Prošle sedmice, na svom povratak iz Boljnjina, zaustavio se je u Sušnjevici istarski prefekt comm. Cavalieri. S njime je zajedno bio i školski proveritor za Julijsku Krajinu comm. Mondino, te nekoje drugo članištvo. U Sušnjevici je odličnim gostima priređen svećani doček. Prefekt se je razgovarao s prisutnim općinskim podestatom, pa je pokazao zanimanje za sve potrebe selja običajski, da će Sušnjevici pružiti svu pomoć u administrativnom pogledu, te da će nastojati, da se nadu sva ona prava, koja pripadaju tamošnjim Rumunjima (Cribircima), koji su kroz stoljeća znali odzrići sve svoje narodne osobine i svoj ljeplji jezik. Prefekt je zatim sjeo u automobilu, pa se je odvezao u Briane i Kosterčane. Tamo su on i Proveritor pregledali žemaljštvo, gdje će se sagraditi nove školske zgrade. U Kosterčanima je Prefektu župan ponudio kafu. Ostatte se je brzo odvezao u Pulu.

Predao se jo ubojica tinjanjskog brigadijera. — Pred 15 dana predao se je policijskim vlastima u Puli Josip Kalčić iz Tinjanja. Njega su karabinjeri dugo tražili i proganjali, jer je još godinu 1919. u Tinjanu, ubio tamošnjeg karabinjerskog brigadijera. Po ubojstvu on je nestao bez tragova. Sud ga je nat po svemu svjetlu. Općina grada bio osudio na 16 godina zatvora, ali Chicaga počastila je Meštroviću i Jugoslaviju, naručivši kod njega ovaj veliki sponmenik. Meštrović je oko sponmenika radio godinu dana. Sponmenik je iz braona, a predstavlja dva Indijanca na konjima u bijesnom trku. Dječko je izrađeno majstorski, pa već sami detalji daju jedan perfektni utisak. Onakvih konja i onakvih Indijanaca nije do Meštrovića još nikako izjavio.

Sponmenik ima velike dimenzije: svaki konj imati će u dužini oko 5 metara. Dječko je izliveno iz braona u jednoj zgrebućkoj radionicici. Tako je htio Meštrović, samo da sponmen bude potpuno jugoslovenske proizvodnje, iako se je to moglo jestišnije obaviti u Americi ili negdje drugdje. Djelovali Meštrovićevog sponmenika pretovariti će se iz vagona na parobrod, kojim će biti odvezeni u Ameriku. Sponmenik se natashiće u svijet na otvorenom i sva sila ljudi dolazi u luku, da se uz najrazinju komentare divi genijalnom djelu Ivana Meštrovića.

Ousđen, jer je zlostavljal svoju majku. — Puški tribunal osudio je prošle sedmice na zatvor od 1 godine i 3 mjeseca Liberata Burića, mladića od 28 godina, iz Pazina. On je bio optužen, da već dugo vremena muči i napada svoju rođendnu majku. Naročito je u zadnje vrijeme bio neuspodiv, Opijao se je, a kad bi došao kući, gamlio je i razbijao sve do čega je došao. Navajivalo je da starici majku, prijetio joj, da će je ubiti i da će za paliti kuću. Sud ga je pravedno osudio.

Eradja u Kanfanaru pred puljskim tribunalom. — U februaru prošle godine lopovi su probušili zid na kući Ivana Medeli u Kanfanaru, te su provali u gospodinjstvo, što je u toj kući bila smještena. Pokrali su razne robe u vrijednosti od 6600 lira i to: 40 piščana, slunine, više boca vina, dva kaputa itd. Robu su makrvali na jedan vez i odmaglili. Kanfanaru su karabinjeri proveli istragu, ali nisu uspjeli pronaći drugoga nego nekega Antuna Zgrabića, na kojega se sumnjava, da se bavi kradnjom. Taj je Zgrabić predveden prošle sedmice pred puški tribunal. No, po dugoj je raspravi pušten na

slobodu bez ikakve kazne, jer se nije moglo dokazati, da je učestvovao u kradji za koju je optužen.

Buršić, Dobranović i Milovan iz Čačušnicu — oslobođeni. — Tišćanska "Corte d'Appello" raspovjala je dne 15. o. m. rekurs Buršića, Dobranovića i Milovana, trojice sećaka iz Čačušnici, koje je puški tribunal 10. junija 1927. odsudio na 2 godine i 11 mjeseci zatvora zato, jer su podmetnuli vatru i zapalili neke kuće. To se je dogodilo, prigodom jedne svadbe između optuženih i nekih drugih seljaka. Na raspravi pred "Corte d'Appello" optuženi su branili dr. Ciocchetti i dr. Robba. Oni su dokazivali, da je optuženi Milovan zapalio kuću, jer je bio u takvom položaju, da je to morao učiniti, a Buršić i Dobranović nisu uopće pritom sudjelovali, jer se im ne može dokazati. Kao olakšavajuću okolnost su Ciocchetti iznasa, da je Buršić vrlo dobar fašista, koji je za fašističku i talijansku stvar bio već i nožem ranjen. I Dobranović i Milovan također su dobri fašisti. "Corte d'Appello" proglašuje napokon Milovana, Buršića i Dobranovića slobodnima.

Meštrovićev sponmenik za Chicago na prolazu kroz Trst. — Dne 17. o. m. prislijela su u Tišćansku slobodniju dinu iz Zagreba tri vagona sa detinama jednog velikog sponmenika, koji je za američki grad Chicago izradio najveći svjetski kipar Jugostroven Ivan Meštrović. Meštrović je po svom izvanrednim genijalnim djelima pozvani da uđe u sastav sponmenika, te da se do sada skriva uoči popisivanja. U zadnje vrijeme izgleda, da su mu vlasti ušle u trag. Vidio je da je u opasnosti, pa je zaključio, da je najbolje predati se.

Nesreća. — Ivan Stepančić i Andrije Klum, dva mladića iz Optjetja, bavili su se jednog dana prošle sedmice nekom puškom. Andrije je htio Ivana naučiti kako se puca. Naperi u njegoj puški i potegne. Nije valjda znao, da je puška puma. Razlijegne se hitac, a Ivan se strusio krvav na zemlju. Tesko je ranjen, pa se nezna hoće li uopće ostati na životu. Andrije su karabinjeri uhapsili.

Ousđen, jer je zlostavljal svoju majku. — Puški tribunal osudio je prošle sedmice na zatvor od 1 godine i 3 mjeseca Liberata Burića, mladića od 28 godina, iz Pazina. On je bio optužen, da već dugo vremena muči i napada svoju rođendnu majku. Naročito je u zadnje vrijeme bio neuspodiv, Opijao se je, a kad bi došao kući, gamlio je i razbijao sve do čega je došao. Navajivalo je da starici majku, prijetio joj, da će je ubiti i da će za paliti kuću. Sud ga je pravedno osudio.

Eradja u Kanfanaru pred puljskim tribunalom. — U februaru prošle godine lopovi su probušili zid na kući Ivana Medeli u Kanfanaru, te su provali u gospodinjstvo, što je u toj kući bila smještena. Pokrali su razne robe u vrijednosti od 6600 lira i to: 40 piščana, slunine, više boca vina, dva kaputa itd. Robu su makrvali na jedan vez i odmaglili. Kanfanaru su karabinjeri proveli istragu, ali nisu uspjeli pronaći drugoga nego nekega Antuna Zgrabića, na kojega se sumnjava, da se bavi kradnjom. Taj je Zgrabić predveden prošle sedmice pred puški tribunal. No, po dugoj je raspravi pušten na

zivotljivo se izjasniti, reče Barizon, i sam se smrati.

Nemojte se vi saliti sa mnogo, znam. Tompson izbjegli u mladosti svoje gnijevne i pakosne oči. Ponavljamo: unatoč svim ljepljim riječima, vi ne osjećate nikakve volje, da izdjete odavale.

— Već sam vam objasnio, da ne mogu u tom smislu niču od poradim, dok ne stignem do ostalih, nagomilnih ljudi.

— Te vase glupe priče nastanljene lajama držite za sebe, i znajte da se ja ne vidi dati nasamariti ni od vas ni od bilo kog. Do sada sam vas postupiši govoriti, ali sadu mi je već svega dosta, i ja hoću, da se datu na posao!

— Drage volje, reče William slegnjuši ramenima. Izvolite vi samo meni naznačiti, što imam da radim.

— Ja ne znam... Vi ste mornar i ja ja vate ljepe pozivljam, da se smjesta povučite u vatu kabini, odakle ne ćete izći do ne napravite plan, po komu će te nase povući odavale. Dok taj plan ne sastavite, ostajte pod klučem. Sto više, ja ću na te vase ruke opti uklarić okove. I nositi ćete ih, dođi vam i pozez na frene naš spas. Želite ih? A sada — naprijed.

Barizon zavri slavom i ne može se smeti, da nas izvučete odavale.

(Sljedi.)

DOPISI

IZ RIJEKE

Stalne cijene. — Vrijeme je novac. - Napredak Rijeke prema Sušaku. - Televize. - Načetne bojazni - Jedan opravdani prigovor. - One tri.

Jedna novost: Od 15. ovog mjeseca imajući u svim trgovinama takozvane stalne cijene. Do sada je to islo ovako: Vi ste došli u dućan, izbalirali ste bilo kakvu robu ili bilo koju stvar, pitali ste trgovca, koliko to košta — i dobili odgovor; stoji toliko i toliko. Ako je trgovac kazao, da mu stoši 100 lira, vi ste se najprije zgrozili, pa grohotom nasušivali, onda ste se najednostavnije pozboljili i dolaciši trgovcu, da što miši on, s kinje imo posta, da koga vađi i sive tako. I trgovac bi se sa svoje strane također grobno namugrođio i kao malo povređen u svojoj časti, počeo bi vam dokazivati, kako on od svega toga ne imati dobitku, ma ni koliko mu treba za tabak, to da je zadnja cijena, što je može da urini, i to vama, same vama i nekomu drugome, pod ovom kapom nobeskom. Ako vam se baš čini preskup, pa će vam dati izuzinu za 95 lira, ali on niste to nikome rekli.

Vi se na ovo opterećivate, smijete, podružujete i već se spreimate, da ćete izdati potražiti drugači sredstva. Sada počinje tek prava natjecanje. Vi ne dižete ni za vlasnu ponuđenu cijenu, a on od svoje tek potraži po dvije ili tri lire, dok poslije dugove i inačice cijenku ne popusti na sedamdeset, svi manje ni centezima...»

— E, pa onda staja pokoran! — Kazetevi i izdijet. Ne učinite ni dva koraka, već vas trgovac zove natrag i kaže vam, da će vam još popustiti — ali sami koga vađate — pet lire, ali više ni jedne luka. I tako, ako vam je dodjelio cijenku se, vi niste onu stvar od 100 lira odnijeli za 65. Bilo je međutim stvarje, gdje ste vi stvari, za koju su vasi pitali stotinu lira, mogli odnijeti i za 25 i manje lira, što je dobro, zavistivo nesamoljno od trgovceve bezobuznosti već i u vašoj držnosti. Stari znati, da kod svakog ovakvog igračkara, igrajući glamur ulogu bave ove nevjeste vrline, bezobuznost i drske, do nekega vremena i mnogo vremena, što također izgubiti i kupete. Dakako da se putom izgubi i mnogo vremena, što također nije dobitak za mrtve, neviđene, kojima oduvijek leželi za smonje negoli "novac". A to je drugo smonje negoli "stimes", te neviđeni vremje.

Malo statistike: u godini 1926. iskrivio se i ukrenuo u riječkoj luci 734.737 tonu robe, a u godini 1927. gotovo za 49.000 tona više. Taj iako nevelik porast pokazuje napredak.

U bliznjoj susjedskoj luci bio je i toj ponosno veći. Dok se u susjedskoj luci u godini 1926. iskrivio i iskrivio 270.733 tona robe, u prošloj se godini ukrcalo i iskrivio za 168.000 tona više. Tome je u posljednjem periodu popust od 30%, što ga je heogradska vlasta dala trgovcima za prevoz njihove robe u jedranske luke, a i 10% popust na carinu one robe, što ulazi u susjedsku luku moskijski putem. Usljed toga odlazi najviše lješesa iz Sušaka, a druga druga robu protuzi jeftiniji kroz Sušak negoli kroz Rijeku. "Vedette", iz kojeg ovdje vidi, veći je na stetu obrazujući vremje vratiti, bezobuznost i drske, do nekega vremena i mnogo vremena, što također izgubiti i mnogo vremena, što također je omogućiti dosadšnjim, kumovima je omogućiti radova i opis crteža. Nekoliko uzorka za moljčanju odjelja "Zdravstvo". Materinštvo. Kućanstvo. Kućinjstvo. Na kućinjanima: Salo i smijej. Zanimljivosti iz ženskog svijeta. — Iz uprave.

"Vez" se naručuje na adresu: Administratore del "Vez" Via San Francesco d'Assisi 20. Trieste. Stoji postižnje samo 8 lire.

četvrtna nedjeljna "Bilanciu", koja je za takove stvari imala majstorskog pera. Mušči mutandus, života, vještačkih, ostalo je također učinjeno. Nije toliko novac, što je učinjeno, nego vještina i vještina, koja u svome dućanu, bježe izvještavajuće liste i članice s napisom: Non si fa credito! (Nije da je ništa na vještini ili mu da je.) To dovalo je, Hoće li koji trgovac da neće nekome nesto na vještini, oni će to je svršiti njegova i recimo dnekle i onoga, koji traži nešto na drug. Kao svaki drugi smršnik i trgovac izbaciti na drug prilično mnoge nepotrebne i suvišne riječi, pa mu ne bi ispoz jezik, ako bi i misterij, koji ga pišu stogod na drug, kazao: no dijtu, ja sam i jednoune trgovac, moj dom je pod zemljom, znači da nisam ničemu učinio.

— E, moj gospodine Ruke, kako vam govoriti tako, ali da vi vidite procesije ounih, sto svakog dana dolaze k meni, da im dam to drug ovo ili ono, reči biste i vi: Boja mi, ima čovjek pravo?

— Ne, brate, rekoh je njemu, vi se varate. Vi ste dužni u prvom redu da se skrbite za "dekoru" svih i svih svojih suradnjana. A kad vi nescete, na vidljivo mjesto u vašem dućanu onakve napisne, vi radite protiv toga "dekoru". Neka se priči dodje u vasi dućan koji strani gospodin i neka pročita onu nepodstupom, što će pomisliti? Pomisliti će, da mi Rijecani nisu drugo nego puki dužnici ili mukati.

Ja sam nato otišao. Nešto je za minom dobro, ali to sam ja izvoleo prečuti.

One tri:

Onas je jedan mladić tužio jednoune drugome na Korzu;

— Uh, te žene! Lud onaj, ko im vjeruje!

— Sto su ti skrivile?

— Pomislili: imam ih pot, s kojima sam se zaručio i nijedno mi nije vjerna. Sve me varaju. Vratiože nijedne!

One druga: U framvaju sjedi jedan moj prijatelj. Voz se, čini mi se, na Sušak, da kupi onđe sušnoga mesa. S njime su tri četiri žene, koje mu se ne prestapoju tužu na svoje muževe. Svaka bi svoju jeremiju vršila s prilike ovako:

— I ta — Bog nas očuva, vratiože sin ni nikada doma. Kada večer vrzir delo, kiti ču se, i već ga ni do pol noći.

Nato če moj prijatelj:

— A ja, ki se nisan večer trajet maknuti nevjed učer moje ženi...

— To je ljubav! — kličnute sve u jedan glas.

— To je razmišljanje, altrove ljubav, odgovor moj prijatelju tužno.

One posljednja: Ova godinija u Ratkeburzgu, u vrijeme rata. Došao cugfirer u menzažu pa će: — Razumije se tko izmedju vas u muziku?

— Melde horzani, ja se razumein, oglasi se u isti mah Kastavac, koji je mislio, da će ga to oslobiti od fronte.

— Dobro, veče cugfirer, dodjite se mnom, Furisac gospodina majora traži jednoga, koji će mi pomoći prenijeti glasovir iz jedne u drugu sobu. Rokac.

Knjževnost

Zenski list "Vez".

Pred par dana stampan je drugi broj "Vez". Taj vrlo lijepi i korišnji list, koji je namjenjen našoj istarskoj ženi, donosi u ovom broju obilne korisnog i lijepog stava, koje će obrazovati svu njegove prijatelje. — Objavljuje se i februarški broj "Vez-a" slijedeći.

Gledunjem i sljepinom, (Barba Šime) — Učiteljica, (Ado Negri) — Vježbe, (Tone Priokražan) — Ubrat Jeticia, (Po Lavantu) — Stihovi o ženama, (Tie Mihajlović) — Žena u hraku (Poljkova). — Naredna ljubavna lirika, (Mihajlović) — Priče i pjesme. — Na prilog: Crteži ručnih radova i opis crteža. Nekoliko uzorka za moljčanju odjelja "Zdravstvo". — Društvo. Materinštvo. Kućanstvo. Kućinjstvo. Na kućinjanima: Salo i smijej. Zanimljivosti iz ženskog svijeta. — Iz uprave.

"Vez" se naručuje na adresu: Administratore del "Vez" Via San Francesco d'Assisi 20. Trieste. Stoji postižnje samo 8 lire.

Nat glas.

Izlaže se iz štampe 2. broj "Našeg glasa" i lijepe revije, koje je vise obujljivije i rado čitanja, jer je ukusno uređena i dobra učinkovitost (32 stranice). Lijepog i korisnog stava. — Sadržaj februarškog broja slijedi:

Fr. Bevk: Skriptna s srebrnjakom; Fr. Matagaj: Krešnjević; Slavko Slavec: Tifanij Tone: Janko Šašev: Vinski hramu peseši; R. Dobrelj- Fr. Bevk: Potrebitno i kovačići (pjesme); K. Jerom: Dobrek i gostilni ob Temni: Ivo Mihajlović: Krško ptice; pjesme... — Kotiček za otroke: Polda Plemlj: Kako da niso odrli Butija: Polda Plemlj: Kako da nisu odrli Butija: — u vremi u već krajnji stravi, — Pong in vježba: J. B.: Kultura i potrebe: Lato Cermević: Makrokozmos u mikrokosmos: Amundsen: na južnom tečenju; Istočne dezelje: Gisela Majava: O smrživoj: Crni Drekonja: Janez Lahnar: Josip Bregant: Vipki alkoholi na otoku: Listek: Letni fasi u zdravju: Odložnici iz književnosti: Knjige u reviji: Nasa slike: Brštej: Drob: Smešnici u uganki: Slike: Ber: Ber: Govedi: Kuharica: Albert Sirk: Portret gosp. IL: Kraške baće, Kamal: Franc Mirt: Solnečni zahod.

— Ako bi bilo da me točka po na telefon u noći, s postelji, onako, kamo po stanju, da me fotografiraju z omjeni "aparijot" ili karti va vlasach...

Nikada zadovoljav!

Hrvatska Citaonica na Rijeci nastavlja se i pokladne tradicije. Neprestano se organiziraju čitanke i plesovi, plesovi i čajnjake, i sve u velikom, gospodskom, govoru i prednatom stilu. Citaonici u "Vedette" opis jednog od posljednjih čitaončkih (stajnica) slike, činio mi se, da imam pred njima.

Franina i Jurina

Fr.: Čes mi verovat, Jurino, da se ono va našoj „Istarskoj Reči“ od onega izgubljenega broda lepo čita. Samo to je slabo, da kada j’ najlepje, čovek mora prekinut i čekat da drugoga petka ale sobotu, ako će da zna, kako j’ napred bilo.

Jur.: Trebe imet streljanja, kako ga imaju i drugi ljudi po svete.

Fr.: A ter je tako! Nego, Jurino, ča se tebe ne pari, da je onega malo previše?

Jur.: Kako — previše?

Fr.: Otel bim reć, da mi se pari, da ima tamo stvari, kebi ke čovek mogao i ne mogao verovati. Promisli: čovek, ki je odsuđen na smrt hita se va more da spasi jednu žensku, ku on ne pozna. Mane se čini, da je ova malo predabela.

Jur.: Ja ne bim rekao. Najprvo trebe videt, ako je on čovek pravno odsuđen, a drugo — a drugo, morao biš i ti znati, da svaki čovek ima ve sebe nekoliko dobroti, ke bi pul nekeh vavak živa, a pul drugeh je zamrla, pak se kadogod dogodi, da se ta zamrla dobrota zbudí i napravi ko lepo delo, kemu se svi fude. Ako mi ne veruješ povedet cu ti, ča se je dogodilo va prigode, kada je ono vapor „Mafada“ šal na dno.

Fr.: Aha povedi. Baš želim čut, ča j’ to bilo.

Jur.: Ako se već ne spamećuješ, rec’ eu ti, da je „Mafalde“ prisala na pomoč i neki franceski vapor, ki se je zval „Mozel“.

Fr.: Tega se imena dobro spamećujem. Homo napredi!

Jur.: Mornari od tega franceskoga broda držali su se svjedočiti da je loko i raspli su dosta ljudi, ma najbolje se je ponosel jedan putnik, ki se je prej vavak nekako po strane držal. On je sam spasil toliko ljudi, da ga je komandant broda privala k sebe, silno ga je povalih i pitjal ga je, ki je i otukla je. On je odgovoril: Gospodine komandante, ja sam po rodu Francuz, zovem se tako i tako, i moram vam reć, da sam va nekoj žalosnoj prigode prej nekoliko let ubil jednega čoveka i da sam bil stavljén pred sud, ki me je odsudil na večno progonstvo na Kajenu.

Fr.: Sve strelji nebeske! A ča j’ ta Kajena?

Jur.: To ti je jedno mesto va Amerike zgora Brazilia. Zemlja vokole zove se Guiana. Francuzi prenose onamo svoji lupoje i razbojniki, i tu ih sile da delaju teška dela, dok njima ne stegne vreme njihovo pedepsa. Zemlja je velika, pak se trefi, da kigod pogebne. To se je trefilo i onemu na brodu. Pohegaj je, i kad je prišal na prvi porat, ukral se je na on brod „Mozel“, i zadimil put domi. I kada ti temu ne heš, dogodi se ono, ča sam malo prej povedel. Naime, ta čovek, ki je jedanput kako niš ubil jednega svoga iskrinjega, sada ti se necebro hita va more, mej morski pasi, skupljaju ljudi, ženske, decu, vuže ih va barku, pak se opet hita va more i kosma se s morskem pasom, ki bi otel raskutin jednega, ki se već utaplja, kosma se, nateže, dok mu ga ne stegne z ust i ne nese ga va barku. I sve tako. Z jednim besedum: ponešal se je, kako pravi junačina.

Fr.: Ma ter je, ako je sve to tako, kako ti povedas.

Jur.: Bilo je uprav tako, kako ti ja povedam. Sve je to komandant broda javil va Pariji, i ministarstvo, kada je doznalo to i ono, ča je ta čovek prej jedanput učinil, oprostio mu je sve, i sadu on slobodno žive va France, kako svaki drugi posteni France.

Fr.: Ter neka da! Nego kako ti to tumačis?

Jur.: Kako da tumačim? Kako sam ti već prej rekao. Kako svaki čovek,

imel je i on va sebe puno dobroti, mata dobrota je va njem bila kako zamašila. Dok je dobrota va njem spašala, dotle je on zlo delal, a kad se je jedanput zbudila, onput su one iste ruke, ke su prej slabu delale, počele da deluju dobro.

Fr.: Škoda da se ta dobrota ne zbudí i va drugen, ki zlo delaju.

Jur.: Morda bi se i zbudila, da pride va priliku.

Fr.: Morda i bi, ma ča ćeš, kada ja poznam ljudi, kemi dobrota tako trdo spi, da je ne bi vredni zbuditi svu kumanu ovoga sveta.

Jur.: Ce njim ju benj zbuditi ona strahovita trumba va doline Jošat.

Fr.: Če, če — ma te opnut hit već vragu u ruke. Dumke onemu Francuzu je sada lepo i dobro.

Jur.: Čekaj, još nisam zvrsil. On Franzejj je bil i oženjen, pak kuda su ga ono odsudili, njegova žena je valješla na sud i protestala, da neka ju odelo od muža, zač da ona ne će već nositi njigovo sramotno ime. I sud ih je rastavil, i ona j’ postala slobodna, kada kog j’ bila divojka.

Fr.: I ki zna, koliko ih je odonput opravila.

Jur.: Pustimo to.

Fr.: A borme — pustimo!

Jur.: Sada pokle je on sloboden i časen, našli su se sopet, malo su se pogledali, malo neć jedan drugemu pošaptili — i cela se je stvar zvrsila, da su se sopet oženili.

Fr.: Ma vidi zlodeja! I još će mi neki reć, da se dan danasni na svete ne dogajaju romanci!

Jur.: I kako da se dogajaju! I kakovit! Zato je mane on romane va „Istarskoj Reči“ od onega izgubljenega broda jaka drag i ja komaćek, da ga inorem napred čitat.

Fr.: I ja isto tako. Samo da mi je znat, kako će se zvrišit? Ako se kakogod škapulju, ja mislim, da te sigurno i onemiju mladičeu oprostiti ono ubojstvo, ča ga j’ učinil.

Jur.: Ako ga j’ učinil! On se brani, da ni.

Fr.: A je kada ki lupež rekao: zgredil sam, ubijite me! Nego bašta, čemo benj videt — govoril je on slepi meñnjar va Kastve. A sada još jednu piju, pak na dešo!

Jur.: Grem ja prez pipi.

VJENČANJE.

Dne 15. o. m. vjenčao se je u Buzetu naš dobri prijatelj gosp. Ivan Klarić, poslovodja Buzetskog društva za Stedinju i zajmove, sa milovidnom gospodinjom Marijom Kajin. — Mladencima želimo mnogo sreće u zajedničkom životu. Neki bi im dom bio grnjede pravog obiteljskog zadovoljstva, a potomke da bi ugojili u duhu postenja i naše stare časti.

DAR SA VJENČANJA.

Dne 11. februara vjenčali su se u Filjani Tomislj Miho pok. Iva iz Matelici i Luka Cetina iz Krvarići. U veselju, koje je redovito na svim našim pirovinama, svatovi su se sjetili i svoje drage novine, naše „Istarske Riječi“ pa su odnutili poslati joj, mjesto svatskog kolaceta, mal i dar u fond. Za taj su dar pridonijeli: Tomislj Miho i Luca svaki po 6 lire; Ferdin Anton iz Tone i Gajane, Tomislj Ive iz Matelici, Sarie Sime iz Orbanici, Deprato Anton iz Matenice, Cetina Ivan iz Krvarići, Cetina Ivan-Negratini, Cetina Miho, podestat, Krvarići po 5 lire; Vlastić Jakov svrak iz Krvarići 3 lire; Tomislj Anton iz Matelici, Vale Ivan-Pontev, Cetina Božo iz Krvarići, Cetina Marija iz Pinežići, Deprato Katica iz Matenice, Katica Marija iz Krvarići po 2 lire; Cetina Martin iz Krvarići, Deprato Venecija iz Matenice, Vale Ana iz Pontevi i Hru. Učupno 65 lira. — Za ovaj bijepdar „Istarske Riječi“ se zahvaljuje najljepšim svim svatovima, a naravnito mladencima, uz iskrveni želju, da bi im Bog davio dobro život. Da bi u dugom zajedničkom životu uživali svu moguću obiteljsku sreću i da bi ugojili djecu tvrdje krenjnjake na čast sebi i Istri.

IZ UREDNIŠTVA.

Iz Mušvorana: — Ono što nam vi javljate uželi smo do znanja. Drago nam je, da ste nas obavjestili o stvari, ali Vam nikako ne možemo javiti imena, koje Vi tražite. Ni uz najbolju volju. Javite si put dopisom. Pišite kratke stvari i javljajte novosti iz Vašeg kraja. — Hvala Vam na svemu i Zdravo.

Izdavač, direktor i odgovorni rednik:
IVAN STARCI
Tiskat: TISKARA „EDINOST“ U TRSTU.

Zorica Jakovašić
Antun Kršanac

vjenčani

Lovran, 16. februara 1928.

Ortopedijski zavod A. ZECCHI, Torino

Via Roma 31 I. n.

Aparat ZECCHI sprečava napredovanje

Istinita potvrda ugledne gospodje iz Venezije:

Istini za ljubav moram izjaviti, da mi je Vaš aparat mnogo olakšao život, jer mi potpuno zapriječe napredovanje kile, dok su mi druga sredstva djelovala baš u protivnom smislu. Istovremeno Šaljem Vam sliku, koju možete upotrijebiti u Vaše svrhe.

DALPAOS SALUTE

Parma d’Alpago (Belluno)

Važnost Ustlijed mnogih pisama koje dobivamo, i kojima nas mole za informacije, javljamo da će ortopedik ZECCHI davati razjašnjenja i savjeti u slijedećim mjestima:

Trst: srijeda 7. i četvrtak 8. marta „Albergo Moncenico“.

Pula i petak 9. i subota 10. marta „Albergo Miramare“.

Buzet: nedjelja 11. marta, Albergo alla Fontana.

Rijeka: ponedjeljak 12. i utorak 13. marta „Albergo“.

Opatija: srijeda 14. i četvrtak 15. marta „Albergo all’Angelo d’oro“.

SMILAJOD

izvrsno je sredstvo protiv arteriosklerose, reumatizmu, teškom disanju, kašlu i kataru, uspješno sredstvo za očišćenje osobito preporučljivo za osobe stare preko 50 godina.

Dobiva se samo u ljekarni

CASTELLANOVICH, TRST

Vlasnik F. Blasfio

Via Giuliani 42 (Sv. Jakov).

JEDINO DOBRA engleska modra galica „Maple Brand“ stigla je na rasprodaju uz jetinu cijenu **Drogariji R. Hainer u Matuljima**. Ne kupujte druge jeftinje moderne galice, jer je „Maple Brand“ po svemu svijetu poznata kao najbolja.

POSJED NA PRODAJU tih grada Kastva sa kućom, salonom, za zabave i plesove, stalom, Sternom, dvorištem, vrtom i vinogradom. Sve leži na prometnom mjestu, na razkrežju cesta Kastav-Sv. Malej-Srdoč-Rijeka, zgodno za trgovinu. Cijene umjerene. Obavijesti daje **Dr. M. Trinajstić u Voloskom ili u Kastvu**.

NOVE GREDE I DASKE prodaje po najpovoljnijim cijenama **Matej Bančić** — **Kršanac p. Žminj** (Gimino), Istra.

KURJE OČI
(kale)

lijeci brzo i uspješno mast

Farmacia Sponza
TRST - Via Tor S. Piero 10 - TRST
Čuvajte se patovirina!
Hust Rya možete dobiti u svim ljekarnama
uz sniženu cijenu od 3 lire.

E. PEĆENCO, TRST - VIA MUĐA VEĆCHIA 3
(iza magistrata)

Strojevi za šivanje, vezenje i pletenje
Adler - Neumann - Junker & Ruh
najbolji za obitelj i obrt.

Bezplatno podučavanje za vezenje. Potrebitne za stroj. Popravci. Upovista motornog pogona.
Starla trčanska tvrdka, ustanovljena 1889.

Proti

REUMATIZMU, kostobolji, iščijusu, natečenim zglobovima, proti ukočenim žilama, probadanju upotrebljavajte „ALGU“. Pomogla je hiljadama mora i Vama.

Dobiva se u svim ljekarnama.
Pridruđuje i postom razasije:

Laboratorij „ALGA“ - Ljekarna D. Budak, Fiume